

clearly defined boundaries and legal grounds prosecutor impact on their organizational component.

It is a mistake to say that there are justifiable feelings about unreasonably wide range of office of the prosecutor of overseeing the observance of laws by bodies that conduct detective and search activity, as the strict conditions of supervision accurately determine the rights and freedoms of man and citizen, as is necessary to consider the state combating corruption in recent years is unsatisfactory.

Keywords: *operational-investigative activity, operational units, prosecution authority, legitimacy.*

Надійшла до редакції 19.04.2017

Завгородня Ю.С.

кандидат юридичних наук

Лонська Є.В.

курсант

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

УДК 343.9

ДЕТЕРМІНАЦІЯ ЗЛОЧИННОЇ ПОВЕДІНКИ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ

Розглянуто проблемні питання, які існують на сучасному етапі дослідження злочинності неповнолітніх, визначення та вирішення труднощів, які виникають під час аналізу процесів та обставин злочинної поведінки, також виявлення закономірностей, спрямування та потягу до такої протиправної поведінки.

Наведено особливості вивчення даної злочинності, особи неповнолітнього, який вчинив злочин, задля розробки профілактичних заходів щодо таких осіб, що має здійснюватися з урахуванням даних про злочини серед дітей, підлітків від 10 до 14 років і осіб молодіжного віку від 18 до 21 року. Разом з цим приділено увагу тому, що становище, ступінь і динаміка вчинення злочинів дитиною безпосередньо залежить від демографічних, психолого-побутових умов, характеристики місцевості перебування та життєдіяльності в ній. Це може бути виражено у кількості неблагополучних сімей, у стані насильства в сім'ях, в пияцтві та наркоманії батьків, кількості неповнолітніх і взагалі дітей у сім'ї, в умовах проведення дозвілля тощо.

Ключові слова: *неповнолітній, злочинність, девіантна поведінка, підлітки, однолітки, насильство у сім'ї, соціалізація.*

Постановка проблеми. Актуальним на даний момент є дослідження досить поширеного поняття «неповнолітній злочинець» у різних галузях права, яке пов'язане із залученням чи використанням даних осіб для злочину чи інших протиправних дій.

На збільшення кількості такої злочинності впливають певні чинники, зокрема психологічні, суспільні, вплив оточуючих, батьківський приклад чи ставлення близьких. Усі вони в сукупності дають такий негативний результат як «дитина-злочинець».

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. У науці різним аспектам цього питання приділялася увага такими вченими: 1) дослідження загальних умов та причин злочинності – А. Долгова, В. Номоконов, В. Кудрявцев, І. Карпець, Н. Кузнецова, О. Джужа, І. Дольшик, А. Закалюк, О. Костенко, О. Литвин, В. Шакур та ін.; 2) соціальні аспекти злочинності, розглянуті та обговорені в роботах Ю.М. Антоняна, І.П. Васильківської, А.І. Долгової, Г.М. Міньковського, Т.Г. Перепелиці, В.Я. Рибальської, С.А. Тарарухіна, А.П. Тузова та інших вітчизняних і зарубіжних вчених, в тому числі психологів і соціологів; 3) проблемні питання призначення покарання досліджувалися та аналізувалися в роботах М. І. Бажанова, Г. С. Гаверова, І. І. Карпеця, Г. А. Кригер, Л. Л. Круглікова, Н. Ф. Кузнецової, Н. С. Лейкіної, П. П. Осипова, М. А. Скрябіна, К. К. Флоря та деяких інших авторів.

Мета даної статті – на основі доступної наукової літератури здійснити аналіз та визначити особливості злочинної поведінки серед неповнолітніх.

Досягнення цієї мети передбачає вирішення таких завдань:

- ✓ вивчення особливостей неправомірної поведінки неповнолітніх та визначення важелів управління дітьми;
- ✓ пошук науково обґрунтованих пропозицій щодо запобігання таким злочинам та механізмам впливу на недопущення девіантної поведінки підлітків;
- ✓ аліз причин та середовища злочинності неповнолітніх осіб.

Виклад основного матеріалу. Девіантна поведінка з часу виникнення суспільства завжди була небезпечною для соціальної стабільності, становила значну загрозу для життя людей, соціумів, вважалася небажаним явищем, а суспільство через свої інститути намагалася запобігати їй, по можливості, блокувати небажані форми людської життєдіяльності. Методи і засоби запобігання девіантній поведінці визначалися соціально-економічними відносинами, суспільним буттям і суспільною свідомістю, заходами примусу та заходами переконання тощо. Проблеми соціального “зла” завжди були предметом уваги вчених. З давніх-давен філософи і юристи, медики і педагоги, психологи і біологи приділяють значну увагу дослідженню девіантної поведінки та її причин, вивчають різноманітні види соціальної патології: злочинність, пияцтво та алкоголізм, наркоманію та проституцію, самогубство тощо. У наш час виникають нові форми девіантної поведінки, що зумовлює необхідність своєчасного їх дослідження, особливо якщо девіантність притаманна неповнолітнім. Злочинність неповнолітніх – одна із нагальних кримінологічних проблем, яка відбиває основні тенденції злочинності в країні, є індикатором морального здоров'я суспільства і дає змогу спрогнозувати загальні перспективи й можливі напрямки розвитку злочинних проявів на майбутнє. Цей вид злочинності досить специфічний: з одного боку, він входить у

неосяжне поле дитячої деліквентності, а з іншого – переростає у злочинність молоді та загальнокримінальну злочинність [1, с. 105].

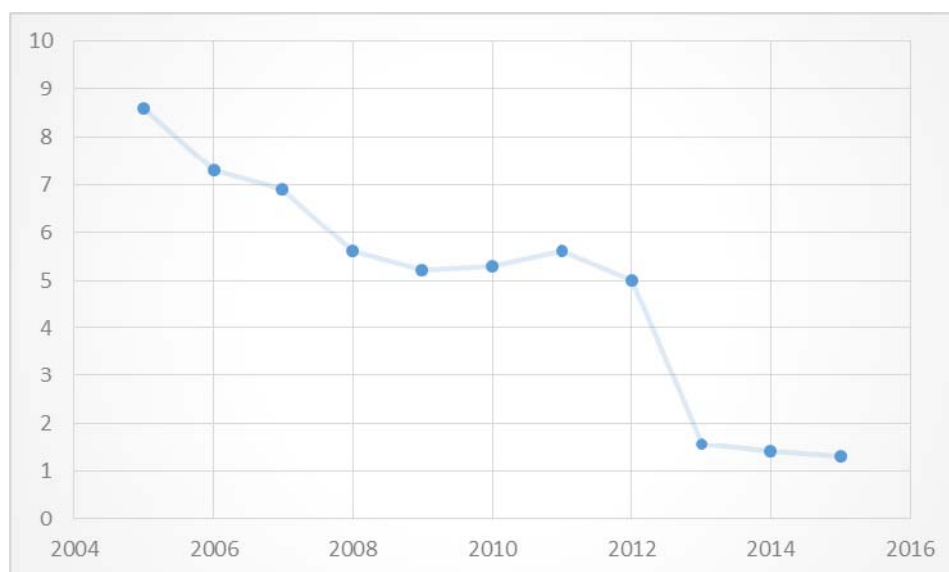
Погоджуємося з думкою В. Корольчук про те, що злочинність неповнолітніх – це серйозна проблема, оскільки суб'єктами вчинення злочинів є неповнолітні – по суті, діти, які лише починають своє доросле життя [2, с. 176].

Тобто особа в такому віці визнається дитиною і є слабкою до впливу суспільства та до психічного навантаження. Саме для цього в Україні та світі існує маса нормативних документів, які певним чином зазначають права та регламентують порядок і процес створення відповідних умов для сприятливого життя і розвитку дитини.

Якщо звернутися до статистики (табл. 1), то бачимо, що деякою мірою існує зменшення злочинів за участю такого суб'єкта.

Таблиця 1

Календарний рік	К-сть злочинів, скоєних неповнолітніми чи за їх участю	Відсоток
2005	26147	8,6
2006	19639	7,3
2007	18755	6,9
2008	15707	5,6
2009	15445	5,2
2010	17342	5,3
2011	17846	5,6
2012	13383	5,0
2013	8781	1,56
2014	7467	1,41
2015	5626	1,31

Варто звернути увагу на статистичні дані Генеральної прокуратури України за період з 2013 по 2015 рік

Таблиця 2

Календарний рік	2013		2014		2015	
	Зареєстровано кримінальних правопорушень	%	Зареєстровано кримінальних правопорушень	%	Зареєстровано кримінальних правопорушень	%
Вчинено неповнолітніми чи за їх участю						
Усього кримінальних проваджень	8781		7467		5626	
Особливо тяжких злочинів	129	1,47	89	1,19	97	1,72
Тяжких злочинів	3780	43,05	3304	44,24	2679	47,62
Злочинів середньої тяжкості	3967	45,18	3440	46,07	2411	42,85
Злочинів невеликої тяжкості	905	10,31	634	8,49	439	7,80

Злочинність неповнолітніх є самостійним об'єктом кримінологічного вивчення та складовою частиною злочинності взагалі, але все ж таки має свої особливості. Однією із таких особливостей є соціальна незрілість. Вона полягає у тому, що в момент морального формування особистості у підлітковому чи юнацькому віці відбувається збільшення і накопичення досвіду як позитивного, корисного, так і негативного, який має свій прояв зовні та може проявлятися із деяким запізненням.

Можна також звернутися до поняття «соціалізація особистості». Неповнолітні особи з 14 років вже досягають достатнього рівня соціалізації, а саме: відчують себе самостійними, наполегливими, які вміють володіти та опанувати себе.

Кримінологічні дослідження злочинності дітей свідчать про фактичне відставання більшості злочинців за рівнем знань, загальним розвитком і культурою, потребами й інтересами. Таке відставання є дійсно однією з головних і складних у подоланні особистісних характеристик неповнолітніх осіб. Воно значно ускладнює соціалізацію дитини та її ресоціалізацію. Низькі освіта і рівень культури особистості, по-перше, є наслідком морально-правової її деформації, а потім уже справляє зворотний вплив на свідомість і поведінку. Якщо зіставити ці дані з відомостями про працевлаштування і обстановку в сім'ї дитини, то отриманий набір негативних явищ набуває високого криміногенного ступеня.

Можна назвати вік з 14 до 18 років специфічним, адже для осіб цього віку дуже характерні категоричність суджень, запальність, нездатність оцінювати ситуацію, в деяких випадках невірноваженість, особлива жорстокість стосовно ровесників та зухвалість до старших і батьків.

Спонукають підлітків найчастіше хуліганські, корисливі мотиви та бажання підвищити свій авторитет серед однолітків.

Вивчення протиправної поведінки неповнолітніх показало, що основною ушкодженою ланкою в моральних підвалинах дітей є їх ставлення до оточуючих людей, до державного і приватного майна громадян, до дотримання норм і правил людського співжиття. Окрім того, для переважної більшості таких молодих людей тією чи іншою мірою характерні такі стійкі негативні

якості особистості як зухвалість, грубість, жорстокість, озлобленість, зневажливе ставлення до людей, заздрість, лінь і легковажне прагнення “легко і красиво жити”. Отже, можна сказати, що незважаючи на усі негативні чинники та прогнози науковців, все ж таки злочинність неповнолітніх зменшується. Як вид девіантної поведінки, вона не залишає без уваги ні пересічних громадян, ні вчених, які займаються даними питаннями і спрямовують свою діяльність до проведення профілактичних дій задля благополучної життєдіяльності, так як діти – квіти життя, майбутнє держави, радість нації, і тільки від кожного з нас (не тільки правоохоронних органів, працівників освіти) буде залежати світле майбутнє.

Висновки. Основними причинами вчинення злочинів дітьми є такі: криміногенний вплив негативних умов у мікросередовищі (тривалий і цілеспрямований вплив на дітей, підлітків, молоді з боку деморалізованих, часто судимих і старших за віком осіб, лідерів з антисупільною спрямованістю), від якого не так просто дитині відокремитися; недоліки у професійній діяльності фахівців, які відповідають за процеси навчання та виховання дітей і молоді; проведення виховної і профілактичної роботи без певного врахування вікових, психологічних, моральних та інших особистих якостей дітей і молоді; відсутність налагодженої системи взаємодії працівників ОВС та навчальних закладів, спрямованої на запобігання злочинів дітей; сімейне криміногенне неблагополуччя, що характеризується проявами агресивності та насильства, неповаги членів сім'ї один до одного; стійкі соціальні негативні деформації дітей (дефекти психофізичного, інтелектуального розвитку, негативні риси характеру, соціально-демографічного статусу тощо); соціальна неспроможність батьків та аморальний спосіб їх життя, зростання алкоголізації, наркоманії, статевої розпусти, жорстокого поводження з дітьми, фізичне і психічне насильство в сім'ї; деморалізуюча пропаганда в засобах масової інформації цинічної позиції щодо досягнення особою матеріальних благ за будь-яку ціну.

Бібліографічні посилання

1. Головкін Б. М. Кримінологічна характеристика злочинності неповнолітніх у місті Харкові / Б. М. Головкін, В. С. Батиргареева // Питання боротьби зі злочинністю. – № 10. – 2005. – С. 105–131.
2. Корольчук В. В. Актуальні проблеми запобігання злочинам неповнолітніх / В. В. Корольчук // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – № 1. – 2013. – С. 176–182.
3. Статистичні дані злочинності на території України Департаменту інформаційно-аналітичного забезпечення України за період з 2005 року по 2012 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/813157>
4. Генеральна прокуратура України (статистичні дані за період з 2013р. по 2015 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>

Завгородняя Ю.С., Лонская Е.В. Детерминация преступного поведения несовершеннолетних лиц. Обсуждены проблемные вопросы, которые существуют на современном этапе исследования преступности несовершеннолетних. Определения и решения трудностей, которые возникают во время анализа процессов и обстоятельств преступного

поведення, также выявление закономерностей, направления и тяга к такой преступности.

Ключевые слова: *несовершеннолетний, преступность, девиантное поведение, под-
ростки, сверстники, насилие в семье, социализация.*

Zavorodnya Yu.S., Lonska Ye .V. Determination of criminal behavior of minors. The article deals with problematic issues that exist at the present stage of the study of juvenile delinquency. Identifying and resolving difficulties that arise during the analysis of the processes and circumstances of criminal behavior, identifying patterns, directions and a craving for a crime.

The article presents the features of studying the crime, the identity of juvenile offenders, to develop preventive measures against such persons must be based on data about crimes among children, adolescents 10 to 14 years and persons of youth age 18 to 21 years). Along with this, great attention is paid because the position, extent and dynamics of crimes committed by the child directly depends on the demographic, psychological conditions, characteristics of area of residence and livelihoods in it. This can be expressed in the number of dysfunctional families in a state of violence, drunkenness and drug addiction of parents, the number of minors in General and of children in the family, in leisure activities and the like).

Keywords: *juvenile, crime, deviant behavior, teenagers, peers, family violence, socialization.*

Надійшла до редакції 03.04.2015

Павлова Н.В.

кандидат юридичних наук
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 343.125

ОЦІНКА НА ПРЕДМЕТ ДОПУСТИМОСТІ ЯК ДОКАЗІВ МАТЕРІАЛІВ ФОТОЗЙОМКИ, ЗВУКО- ВІДЕОЗАПІСУ ПОДІЇ ЗЛОЧИНУ

Досліджено положення кримінального процесуального, кримінального, цивільного законодавства та інших джерел щодо можливості використання у кримінальному провадженні матеріалів фотозйомки, звукозапису, відеозапису події злочину. Розглянуто окремі аспекти допустимості, належності, достовірності, достатності та законності отримання такого виду доказів під час досудового розслідування. Проведено порівняльний аналіз можливості використання даних доказів у різних галузях чинного законодавства.

Ключові слова: *докази, критерії допустимості, матеріали фотозйомки, звукозапис, відеозапис події злочину, кримінальне провадження.*

Постановка проблеми. На сьогодні фотознімки, звуко-, відеозаписи відіграють значну роль у процесі доказування під час здійснення розслідування кримінального провадження. Адже здійснення фотозйомки, звуко-, відеозйо-